OSMAN GAZİ

ÇINARIN GÖLGESİNDE

TİMAŞ

ROMAN

OKAY TİRYAKİOĞLU

OSMAN GAZİ
Okay Tiryakioğlu

TİMAŞ YAYINLARI | 4656
Edebiyat Kitaplığı-Roman | 236

EDİTÖR
Rukiye Şahin

KAPAK TASARIMI
Sefer Koçan

KAPAK İLLÜSTRASYONU
Evren İnce

İÇ TASARIM
Nur Kayaalp

1. BASKI
Kasım 2019, İstanbul

ISBN
ISBN: 978-605-08-3072-9
9 786050 830729

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No:3
Baha İş Merkezi A Blok Kat:2
Avcılar / İstanbul
Telefon: (0212) 412 17 77
Matbaa Sertifika No: 44451

YAYIN HAKLARI
© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

I. BÖLÜM
GECE GELEN

I

"Bin yıldır öldüysem bin yıl beklerim
Bu türküyü ancak vuslatın keser
Masum bir itiraf söylediklerim..."

Ali Onur Şengöl

7 Şubat 1273 – Karani Derbendi – İnegöl'ün 1 menzil, Karasu Çayı'nın 2 mil doğusu

"Bir yıl sonrasını düşünüyorsan tohum ek,
Ağaç dik on yıl sonrası ise tasarladığın,
Ama yüz yıl sonrası ise düşündüğün, halkı eğit.
Bir kez ürün verir ekersen tohum,
Bir kez ağaç dikersen on kez ürün verir.
Yüz kez olur bu ürün eğitirsen halkı.
Balık verirsen bir kez doyurursun halkı,
Öğretirsen balık tutmasını hep doyar karnı."

Kimin mısralarıydı bunlar? Çinli, hikmet sahibi bir ozan vardı... Düşündü... Parlak renkler çakınca gözlerinin önünde, zihnini serbest bıraktı çaresiz. Neden sonra başını kaldırmaya çalıştı. Ağrı... Ah bıçak gibi kesen, bölen, parçalayan bir ağrı... İğne iğne başlayıp mızrak mızrak saplanan, kıvrılarak deşen, didikleyen bir ıstırap...

Kanının kokusu bir de... Bir de safrasının... Sonra şubat göklerinin ve yattığı zeminin gözeneklerinden fışkıran madeni, tuzlu kokuları...

Dudaklarının bir isim sayıkladığını işitti... "Kuam" mı demişti, yoksa ona benzer bir şey mi, anlayamadı. Gülünç buldu bunu. Az önce mısralarını anımsadığı Çinli şairin adı mıydı bu?

İçinde bulunduğu hali hafife almak istercesine gülümsedi. Ama midesinde biriken safra, süratle çoğalarak yaktı gırtlağını. Öğürdü ancak kusmamayı başardı.

Gözleri iri iri açılmıştı şimdi. Gözbebekleri, cam kırıklarıyla dolmuş gibi sancıdı bu yüzden. Sancılı bir kırmızıda doğup soğuk bir mavide ölen renkler belirdi yeniden. Bedeninin idaresini ele almalıydı artık. Granit bir yontu gibi ağır ve sert gövdesinin altında kalmış sağ kolunu hiç hissetmiyordu, diğeriyse yana doğru savrulmuştu. Hiddetinin tesiriyle sol kolunu biraz kımıldattı. Tüm mafsallarında küçük ateşler parlayıp söndü ama soluğu her nasılsa rahatladı.

Aslında hemen her eğitimde, bu kadar şiddetli olmasa da benzer darbeler alırdı. Sonra yaralarını sağaltırken hekimler, ustası Albatu'nun omzunu hafifçe sıkan eliyle teselli bulurdu. Kısa zaman evvel, güneşli bir öğleden sonranın son saatlerinde, "Oluyorsun Kara Osman," demişti, Albatu Usta. Sayısız muharebenin tesiriyle enikonu yıpranmış, yürürken ağır ağır iki yana sallanan bedeniyle gelip yanına oturmuştu.

"Diğerlerinden ağır pişiyorsun ama bu, madeninin daha sert olmasından kaynaklanıyor kuşkusuz... Seni böylesine zorlamamın sebebi de bu. Ağabeylerin Savcı ve Gündüz'den ayıran bir şey var seni Osman..." Elindeki ahşap ama asıllarından ağır eğitim kılıcını bileğinde döndürerek ötekileri işaret etmişti, "Akranın diğer savaşçı adaylarından da... Bunu unutma ve daha uslu bir hayat yaşamak için çaba göster! Yoksa kolay harcanacaksın Osmancık! Buna gönlüm razı değil..."

Birden, az önceki dizeleri, Albatu'nun ağzından defalarca işittiğini anımsadı Osman. Bunun gibi nice hikmeti ezbere bilir, hatta bunları okurken zaman zaman aralarına katılan gezgin Yunan tiyatrocularını taklit ederek görkemli bir tavır takınırdı Albatu Usta. Bunları anımsayınca gülümsemeyi başardı... Gövdesini hafifçe yan çevirmeyi de. Altında kalmış sağ kolunun damarlarının kanla dolduğunu fark etti. Karıncalanma hissi de peşi sıra geldi. Bedeninin tüm acıları, zararsız birer zonklamadan ibaretti şu an.

O güzel gün, Albatu Usta'nın güçlü adalelerle kaplı kolları ve omuzlarına bakarak, "Üstüne vazife olmayan işlere karışma Usta," demişti Osman. Sakin ama tekinsiz bir hali vardı, "Sevildiğini bil ve sadece işini yap!"

Çok sevdiği ihtiyar ustasına neden böyle terslendiğini anımsamıyordu. Burada neden ve ne vesileyle bulunduğu ve başına neler geldiğini anımsayamadığı gibi tıpkı. Ne var ki bir uluyu yok yere kırmak, hem de yalnızca boy beyinin oğlu olmanın getirdiği bir üstünlüğü açıkça hissettirmekte, kendisini küçülten bir taraf olduğunun farkındaydı. Bununla beraber, her ne olursa olsun bunun basit bir küstahlık olmadığını biliyordu ustası. Kara Osman'ın o korkunç öfkesi bir defa kabardı mı, atasını dahi gözünün görmediği meşhurdu çünkü.

"Helalleşecek fırsatım olsun Allahım," diye haykırdı içindeki alacakaranlık boşluğa, "Kırdığım, incittiğim... Canını yaktığım onca insanla helalleşebileyim... Tek istediğim budur merhametli Dost! Şu halimi öğrenecek herkesin, 'Hak ettiğini bulmuş,' diyeceğini biliyorum... 'Azgınlığının belasıdır bu,' diyecekler... 'Su testisi su yolunda kırılır,' diyecekler... Allahım kurtar ve ıslah et beni..."

*

Hafifçe aralık gözleriyle vadinin ucuna doğru eğilmiş güneşi arandı. Yine kendinden geçmiş olmalıydı. Kısa süre öncesine kadar apaydınlık yamaçlar, şimdi çirkin birer moloz yığınını andıran mor gölgelerle kaplanmıştı. Ne ara akşam olmuştu peki? Ne kadar zaman baygın kalmıştı? Hem bu zorlu boğazın içinde ne arıyordu?

Bu, zaman zaman kimselere haber vermeden, toplamda elli ila yetmiş mevcutlu birliklerle çıktığı, içlerinde arkadaşları ve nökerlerinin de bulunduğu o küçük macera seferlerinden biri miydi acaba? Bu seferlerde, karşılaştığı Moğol çeteleri ya da Doğu Roma devriyelerini amansızca dağıtır, Doğu Roma kaynaklarına göre de Kayı boyu bu yüzden sürekli tazminat ödemek zorunda kalırdı. Ancak hiçbir öğüt ve tedbir, on beş yaşındaki bu ateş ruhlu delikanlının tavırlarını dizginlemeyi başaramıyordu.

Biraz daha zorlayarak hafifçe doğrulttu bedenini. Evet, böyle daha iyiydi. Omzunu bir çıkıntıya yaslayıp belli belirsiz bir sızının yayıldığı ensesini yokladı. Elini değdirdiği anda bütün vücudu kasıldı. Yapış yapış, ılık bir mayi kaplamıştı parmaklarını. Kandı bu. İşte o anda, vadinin kıyıcığında vurularak bir kayalığın gerisine yuvarlanıp düşmüş olduğunu hatırladı. Fakat neden ve nasıl? Bu mühim detaylar hâlâ belirmiyordu zihninde. Gözlerini yumdu. Bilincini açık tutmaya gayret ederek etrafındaki seslere kulak kesildi.

II

"...Boş versene, savaşta kazanan değil, kurtulan kazanır," diyordu, az ötesindeki karanlık kuytulardan bir yabancı. İrkilerek, dalmış olduğu yeni bir baygınlıktan sıyrıldı Osman. Başındaki ağrı ve koyu renk gözlerindeki sancı kaybolmuştu. Kendini çok daha diri hissediyordu. Hafifçe terlemiş bıyıklarını kuruladı elinin tersiyle.

Ötedeki adam bir şeyler daha söyledi. Osman, bu kısmını anlayamadı. Konuşanın aksanı değişik ama Türkçesi temizdi. Sesindeki o hırıltılı ve tekinsiz renk, Osman'ı belli belirsiz öfkelendirdi. Bu üslup, adamın kişiliğindeki sertlik ve bileğindeki kıyıcılığın bir alameti gibi gelmişti ona.

"Bu sözlere Çavdar Moğolları arasında rastlanmamıştır bugüne kadar Alban!" diye itiraz etti bir başkası. Daha olgun ve çileli bir ruhun sesiydi bu, "Babanın ruhunu incitirsin!"

İlki terslendi, "Babamın ruhu, yedinci tamunun tam göbeğinde... Ateşten kararmış duvarları arasında kavruluyor olmalı."

"Etme..."

"Sadece öldürdüğü çocukları sayacak olsak, yarın öğlene kadar bize uyku dünek olmaz. Hem böyle dedimse ne olmuş? Biz bu sefil Türkmenlerin haklarından geldik mi gerisi ne ola ki? Bak, Kara Osman Alp'ın çetesini bir vuruşta püskürttük, ki bunlar Kayı'nın en zorlu gençleridir. Atalarını dinlemez, Osman'ın kafasına göre iş ederler. Hem öyle sert adamlardır ki bizim taş yürekli Moğollar dahi

çekinir bunlardan... Kara Osman'ın zorlu dayağını bilmeyen mi var? Ağabeyleri Savcı ve Gündüz'e rahmet okutur..."

Gülümseyen bir sesle konuştu öteki, "Bunlar daha çocuk Rab-İsa aşkına..."

"Bana hikmet taslama sefil Tendü! Şu heybetli Oğuz bedenine de fazlaca emniyet etme, çocuk dediğin o canavarlar, sen daha ne olduğunu anlamadan postunu çakallara yem ederler! Sen Hıristiyan, soylu bir Türkopol'sün kardeşim. Anda ile kanı kanıma karışmış on yıllık nökerimsin. İnan bana, İsevi din gayretin olmazsa eğer, bu Türkmenlere kayar gönlün. Hele tekin dur! Osmancık da denilen bu Kara Osman'a itimat olmaz. Oğlanı sapanla yıktığıma eminim ama sır oldu sanki..."

Tendü konuştu, "Bizim Çavdarlardan da kimsecikler kalmamış gibi etrafımızda. Bu nasıl düşman püskürtme Alban? Düşmanla aynı hızla çekildilerse bizimkiler, kazanan kim ola ki?"

"Osmancık kimde kalırsa kazanan da odur! Hem bırak laf kalabalığını, bir hile sezinlemiş olmalılar. Canını albızlar alsın, böyle bir derbentte yılanlar ve akreplerden başka kim rahat olabilir?"

Tendü'nün, ağır ve makul sesi işitildi yeniden, "Göklerdeki ulu pederimizin gazabı bu üzerimizdeki. Çünkü çokluk, Moğollarla Türkopoller, Türkmenlere karşı Roma'nın yanında saf tutar, mallarını, kadınlarını ganimet bilip kaldırırlar... Eşeklerini, katırlarını, hatta atlarını dahi çalarlar... Bundan rezili var mıdır? Türk'ün atı çalınır mı? Ona, bundan büyük aşağısama olur mu? Çavdar Moğolları ise, bölgedeki tüm milletler gibi İlhan Tebriz'ine, yani Abaka Han'a bağlı olduklarını söylerler ama gel gör ki ele geçen ganimetin onda biri bile Tebriz'e gitmez...

"Pekin'i başkent ilan etmek üzere olan Moğol Hakanlığı'nın bu işten haberdar olmaz mı sanırlar? Kubilay Han ve hanedanı Yuan bu kadar gafil midir onlarca? Bölge Vatikan'ın Kanonik teşkilatı casusuları ve Kubilay'ın çaşıtlarıyla kaynıyor. Selçuk'un tamuya odun Karatuğları da cabası. Ama gel gör ki kalın bir gaflet hırkasına bürünmüş herkes. Hem Türkmen dediğimiz, Müslüman olmuş Oğuz'dur neti-

cede Alban, kanımızdır... Moğollar dahi, akrabalık itibariyle Türklerden uzak değildir..."

*

"Lafı keseden tut Tendü! İkaz ettiğim halde haddi aşmaktasın!"

Osman, kısa bir sessizliğin ardından hafif bir öksürük işitti önce. Ardından Tendü yeniden konuştu, "Atanız Moğol Kağan'ı bilir misin Alban?"

"Sen beni aptal mı sanırsın Oğuz çobanı?"

"Oğuz Kağan'ın dedesidir Moğol Kağan. Fakat bu iki atanın kökleri yine Türk bir ataya dayanır. Oradan da Nuh Peygamber'e uzandığı söylenir. Silsile şöyledir; Oğuz Kağan, Kara Han, Moğol Han, Alınca Han, Kök Han, Bakuy Dib, Amılca Han, Tütek Han, Türk Han, Yasef Han ve Nuh. Nuh peygamber, cennetteki ulu babamızın haberlerini evlatlarına tebliğ eden bir ulul azim peygamberdir. Müslümanların kitabında dokuz yüz elli sene dinini tebliğ ettiği ancak pek az kişinin kendisine iman ettiği, buna rağmen, son güne kadar yiğitçe vazifesini terk etmediği bildirilir.

"İşte bu sebepten, ettiklerimiz ağır gelir vicdanıma... Biz böyle değildik... Bu Rum coğrafyası çürüttü bizi. Burada herkes birbirinin ardına dolanmaya, elindeki hançeri gizliden bir diğerinin sırtına saplamaya bakar Alban... Akşam dostça oturup kalkan iki kişiyi, bir sonraki sabah boğazlaşırken görürsün. İttifak da belirsiz, müttefik de... Ayağımızın altındaki zemin sürekli kaymakta... Mertlik hukukuna göre yetişmiş bizim gibi bozkır insanlarına züldür bu işler anlasana..."

Madeni, sert bir tınlama sesi işitildi. Osman, bunun bir kılıcın namlu yanından geldiğini anlamıştı. Ardından sitemli bir inilti geldi kulağına.

"...Sana ne be adam? Sana ne bütün bunlardan?" diye homurdanıyordu, halen süren tınlamanın arasından Alban. "Baba tengri belanı versin ifritler uşağı, sen yükünü sağlam tutmaya bak... Günün birinde Asya bozkırlarına döndüğümüz vakit, bu Rum illerinden hatırı sayılır bir hazine bulunsun elinde. Ahmak olma Tendü, ahmak

olma! İleride asalet unvanı alacak, kendi obanı kuracaksın... Türk de olsan, Moğol beylerinden sayılacaksın... Oba olmadan oymak olur mu, oymak olmadan boy olur mu? Hele sabır kardeşim! Sen, Tebriz ve Pekin'e sadakatten ayrılma yeterli!"

Tendü, inceden sızlandı ama sesi keyifliydi, "Kılıcınla başıma vurmaktan vazgeç kötü Moğol! Olmadığını sandığın aklımı büsbütün yitireceğim yoksa!"

III

Alban, tükürür gibi sesle konuştu, "Hele tekin dur Oğuz evladı! Şimdi bizimkileri her neredelerse bulup Türkmenlerden esir toplamaya bakalım... Ah Osman'ı bulsak yedeğimizdeki Roma atlarından daha büyük bir ganimete konduk say! Ne var ki onlar da bizimkilerle aynı anda sırra kadem bastılar. Türkmenler, öğleden bu yana, acar okçuları sayesinde, koyağın öte tarafına geçirmezler bizi ki yağma tamam olsun! Ama şimdi kim kaldı, kim gitti, her şey belirsiz oldu..."

"Olmazlığa vurup bizi bırakıp gitmişlerse ya," dedi Tendü.

"Sus sefil! Öyle görünüyor ki sabah olup gün ışımadan buradan ayrılamayacağız. Tabii o sırada avlanmazsak..."

Tendü, kendi kendine konuşur gibi yarı hülyalı, yarı dik bir sesle devam etti, "Şu işe bak, Akhisar'daki (Metabole), Roma haralarından at kaldırır, Eskişehir-Ankara arasındaki bozkırlara süreriz... Üstelik Bilecik Tekfuru Aleakses'e, kendi devletinin çalıntısından pay veririz... Çalıntı atları Germiyan toprağında pazarlar, Candaroğulları ve Ankara Ahilerine de fahiş fiyatla okutmaya kalkarız... Ki bu atların çoğu damgalıdır..."

"Fena mı? Romalılara sattıkları atlar, bir şekilde Türklere geri dönüyor işte. Kanımıza hizmetimizdir bu."

"Öyle ama bu coğrafya işte bu yüzden bir türlü huzur bulamıyor."

Sıkılı dişlerinin arasından homurdandı Alban, "Sefil Tendü, başıma ermiş kesildin. Kılıcın tersi geliyor, sonra söylemedi deme! Doğu Romalılar, Akhisar haralarında ordularının ihtiyacı olan asil

Türk atlarını yetiştirirler, buna ne itirazın var akılsız? Hem bir memlekette tekmil huzur olursa bizim gibi çapulla doyumluk tutanların hali ne olur? Romalılara ilişme dindaşın, Türkmen'e ilişme kandaşın, üstelik bir de aralarını bul, öyle mi? Senin şu koca kafanda zerrece akıl yok sefil Türk. Yarınımız ne olur demez, kendinden başkalarına ağıtlar yakarsın..."

"Doğu Roma İmparatoru VIII. Mihail'in pek gazaplı biri olduğu söylenir. Peşimize artçı çıkaracağına dair haberler var..."

Alban, belli belirsiz bir kahkaha savurdu, "İmparator Hazretleri, önce kendi tekfurlarının Selçuk'a vergi vermesini önlesin. 1230-31 yıllarından, yani Alaeddin Keykubad döneminden bu yana, 'Dar'ül Ahd' adı altında, Bitinya'nın en önemli tekfurlukları Konya'yı metbu kabul ettiler. Bunun utancı Romalılara yeter! Bu nasıl Roma toprağıdır ki hudut kalelerinde dahi Türkmen'in sözü geçer?"

"Güya Moğollara bağlı şu Türkmenlerin yükselişine bak, bir de at hırsızlayan bizlere! Ne ara bu kadar düştük biz Alban? Ulu Cengiz Han'ın cihana korku salan askerleriydik bir zamanlar... Bunları hiç mi düşünmezsin? Siz Çavdarlar, Moğolların yüz karasısınız!"

"Canın Erlik'in cehennemine Oğuz çobanı! Siz Türkler, Moğolları asırlarca eşiğinizde hergeleci tuttunuz ki şimdi sıra sizdedir. Zorsunmayı bırak da emirlerime kulak ver! Dinle bak, Türkmenlerin sesleri gelir! Kara Osman'ı tutup da götürdüğümüzü hayallen sen sefil Tendü, bırak ötesini... Bizim gibi hareket adamlarında fikrin fazlalığı ahmaklıktandır! Bunu hiç aklından çıkarma!"

*

İşittiklerine duyduğu öfke, Osman'ın zihninin bütünüyle aydınlanmasına yardımcı olmuştu. Doğrulup ayağa kalkmış ama yine de sırtını yamacın keskin taşlarından ayırmamıştı. Başı hafifçe dönüyordu. Silahlarına bakınıyordu bir yandan. Ne kılıcı ne de mızrağı görünüyordu ortada.

Bulunduğu noktadan akşamın alacasına rağmen, vadinin diğer ucundaki ormanlık araziyi görebiliyordu. Güneşin son pırıltılarına rağmen som yeşil bir harenin altında yanıyordu Bitinya coğrafyası.

"Tabii ya," dedi ansızın içinden, "Kalabalık bir takım halinde intikal etmiştik bölgeye. Rum casuslarım, Akhisar tavlalarına dadanacak olan Moğollara karşı, Harmankaya Tekfuru'nun oğlu, soylu Mikhael Kosses Paleolog'un karşılayıcı çıkacağını söylemişlerdi. Ben de yoldaşlarımla birlikte, kimselere haber vermeden, Mikhael'e yardım için çıktım yola. Zira, genç soylunun yaşlı pederi Alexius Kosses, babam Ertuğrul Bey'in eski bir dostudur. Ben dahi genç Mikhael'i severim..."

Mikhael'in, o yumuşak çizgileri deruni yüzü canlandı gözlerinin önünde. "...Evet, güzergahları Söğüt yakınlarından geçeceği için işimizin kolay olacağını düşünmüştüm ama ana kervan yolu üzerinde Kosses ve askerlerine rastlayamadık. Belki de aniden bastıran yağmur sebep oldu buna. Belki de Söğüt yolunu değil, Bilecik'ten Karasu'ya ulaşacak olan, daha uzun hattı kullandılar. Ve eğer öyleyse, Bilecik Tekfuru Aleakses'in, tüm bu olan bitenlerden haberi var demektir. Şimdi buradan kurtulacak bir yol bulmalıyım... Ah Mikhael Kosses neredesin Allah aşkına kardeşim? Emin ol, seninle çok büyük işler başaracağız!"

IV

Osman, omuzlarını dikleştirerek derin soluklar aldı. Başındaki kanama durmuş, sancıları neredeyse dinmişti. Halihazırda içinde bulunduğu Karani derbendinin diğer ucu, Akhisar'a uzanan zorlu vadilere ve daha ötede, İznik'i kuşatan bataklık arazilere doğru uzanıyordu. İşte öğle saatlerinde, tam da bu vadinin girişinde pusu yemişlerdi. Üstelik bölgenin temiz olduğundan son derece eminlerken. Yumruklarını sıkarak kendi kendine hayıflandı önce. Ardından Korkut Ata'nın sözlerini mırıldandı,

"Allah Allah demeyince işler olmaz.
Kadir Tanrı vermeyince kişi zengin olmaz.
Ezelden yazılmasa kul başına bela gelmez.
Ecel vade ermeyince kimse ölmez.
Ölen adam dirilmez, çıkan can geri gelmez.
Bir yiğidin kara dağ kadar malı olsa, yine toplar ama nasibinden fazlasını yiyemez.
Sular çağlayıp taşsa deniz dolup taşmaz..."

Ağzında topaklandığını hissettiği kanlı bir ifrazat tükürdü. Bedenini yeniden yokladı. Kara sahtiyan çizmelerinin içinden uzanan çakşırının ve kalın pamuklu mintanın üzerinde, vadinin tozu toprağından başka bir şey yoktu. Zırhlı ceketinin kadife yüzüyse, başından süzülen kanla ıslanmıştı.

Derbendin diğer kısmına doğru püskürtülürken ilk dakikalarda yanında olan Abdurrahman Gazi, Akça Koca, Sungur Alp, Konur Alp, Aykut Alp ve onlara bağlı yirmi iki atlıdan müteşekkil birliklerinden eser yoktu görünürde. İşte endişelenmesi gereken asıl husus buydu. Etraflarından yağmur gibi ok yağarken vızıltılarına eşlik eden sapan taşlarını da anımsıyordu. Birer şimşek çakıntısı kadar parlak, ani ve ölümcüldü varlıkları. Derhal, "Kalkanlar baş üstü!" diye haykırmıştı Osman.

Sonra apansız, kesif bir duman sarıvermişti geçidin orta kısmını. Arzın yüzeyinde mevcut bir yarıktan fışkırıyormuş izlenimi veriyordu ilk anda. Osman, bunun ne olduğunu bilemediğinden dönüp hemen yanındaki Konur ve Sungur'a bakmıştı. Delikanlıların yüzlerindeki ürkek şaşkınlık hoşuna gitmemişti.

Atlarının dizginlerini kasarak döndürür, ivedi ricat vaziyeti alırlarken "Kendimiz tetkik etmeden hiçbir geçide sokulmazdık," diye bağırdı Akça Koca. Ak benzi ve masmavi gözleri aynı anda solmuş, hayatında düştüğü bu ilk büyük tuzağın tesiriyle, iradesini her

zamanki gibi tevekkülüne teslim etmişti, "Koca Allahımız sakına bizi, ol Resulü Kibriya'nın hürmetine!"

Diğerleri hep bir ağızdan, "Amin," dediler.

Akça, on sekiz yaşında olmasına rağmen daha şimdiden saçlarına düşmüş aklar yüzünden "Koca" lakabıyla anılırdı. İçlerinde en yaşlıları, otuz yaşıyla Abdurrahman Gazi olmasına rağmen geçtikleri yerlerde Akça Koca daha büyük sanılır ve hürmet görürdü.

"Beni dinleyin!" Osman, atını yan çevirdi ve eğitimli hayvanı çizmesinin mahmuzlarıyla yoklayarak ricat yolundaki istikrarı korumaya çalıştı. "Bu bölgeden çok emindik ama yanıldık karındaşlar. Şimdi bir bedel ödeyeceğiz ama karşı taraf da ödemeli! Şu karşımızda, sanki yerden fışkırırcasına tüten duman neyin nesidir bilmeyiz lakin burada bir fevkaladelik olduğu aşikar! Ama bunu lehimize çevirebiliriz zira duman rüzgarla üzerimize doğru geliyor, bu varlığımızı perdeleyecektir!"

"Ne yapacağız Kara Osman Alp?" Bunu soran Aykut Alp'tı. Külahına sardığı kalın destarının altında, on yedisinde bir Oğuz yiğidi değil de sanki on yaşında küçük bir çocuktu. Alt dudağını dişleri arasına kıstırmış, heybetli ve gücüyle maruf bedenini iki büklüm hale getirmişti.

"Öncelikle telaş etmeyeceğiz Alplerim, kahraman yoldaşlarım!"

Osman, bunları derken etraflarına düşen ve kalkanlarından seken mühimmatın gürültüleri artıverdi. Altlarındaki hayvanlar huysuzlanıyor, hükmetmesi anbean güçleşiyordu. "İmdi, girişe doğru çekileceğiz. Orada da yolumuzu çevirmeyi akıl edebilirler ancak bunu sanmıyorum. Kıran kırana bir vuruşmayla bizi bitirmek değil bunların niyeti. Korkutmak, birliğimizi bozmak ve içimizden bir başına kıstırabildiklerini esir almak. Bunun için canlarını vermeye yanaşmayacaklardır..."

"Bre Osman Alp, uçurumlardan kayalar yuvarlamaya başladılar. Öndeki gazilerden kayaların altında kalanlar var!"

Osman, atını dizleriyle çevirerek emretti, "Davranın karındaşlar, Yektir Allah!"

*

İşte bundan sonrası hâlâ bulanıktı Osman'ın zihninde. Girişe doğru, adamlarının önünde doludizgin at sürmeye başlamıştı. En az üç şehitleri olduğunu tahmin ediyordu. Aslında bu daha da fazla olabilirdi ancak pusucuları acemice hareket ediyor, ellerindeki avı kaçırmamak adına belirgin bir tedirginlikle saldırıyorlardı. Çoğunun sarhoş olduğu su götürmezdi.

Çok geçmeden derbendin girişinde, kısa süre evvel geçidin ortasında parlayan o dumanın tıpatıp aynısı belirdi. Ama bu defa daha yoğundu. Dağ başlarının apansız sisi misali, için için köpürerek yayıldı geçidin cidarlarına doğru.

"Büyü bu," diye haykırdı Abdurrahman Gazi. Demir kasnaklı yuvarlak kalkanının altındaki yüzünde, yarı eğlenir yarı öfkeli bir ifade vardı. "Herifler Kıtaylı büyücüler getirmişler Rum iline, hele başımıza gelene bakın yoldaşlar!"

Bunları söyler söylemez, kalkanını seri bir hareketle zırhlı ceketinin sırtındaki kaşa yerleştirdi ve okuna davrandı. İşte o anda biri sağ uyluğundan, biri de omuzundan olmak üzere iki okla isabet aldı ama değirmi yüzünde tek bir seğirme bile olmadı. Akşam alacasındaki gölgelere doğru, yıldırım hızıyla gerdi yayını. Osman ve diğerleri, uçurumların başından gelen çığlık seslerini işittiler. İsabet alan Moğollardan biri aşağı yuvarlanırken beraberinde küçük bir heyelan da getirdi.

En yaşlı ve tecrübelileri o olduğu için, Abdurrahman Gazi'nin ağzından duyulan bu "büyü" sözcüğü, genç alplar üzerinde çok tesirli olmuştu. Doğaüstüne duyulan korkuyla irileşti gazilerin gözleri. Ancak Osman haykırdı, "Bu büyü değil kardeşlerim! Çin işi yanan toprak! Rum'un Grejua'sına benzer. Ancak onun kadar tehlikeli değildir. Adına barut der Çinliler. Moğollar da onlardan almış olmalılar. Hele boşuna telaş etmeyin. Göründüğünden zararsızdır!"

"Öyleyse neye yarar ki bu?" diye sormuştu o esnada Konur Alp. Şaşılacak kadar düzgün hatları çarpılmış, yüzü solgundu. Kapkara

gözleri birer kuyu gibi derin ve ürperticiydi, "Varsak, yarıp geçsek olmaz mı Kara Osman?"

"Bu kadarı düşmanı telaşa sarmaktan başka bir halta yaramaz. Fakat atlar varmaz yanına, kokusuna bak hele, kükürt ve güherçileden mamul bir şey bu... Bir düş ateşi..."

"Patlarsa ya?"

"Uygun miktarı toprak kaplarda sıkıştırılabilirse patlayıcı yapılabilir. Memluk Türkmen ordularında toprak kaplar içine sıkıştırılarak kullanılır ve adına humbara denilir! On üç sene evvelki Ayn Calut muharebesinde, Moğol ordularını dağıtmada humbaracıların büyük tesiri olmuştu. Ama bu at hırsızları böyle bir sırra malik olsalardı, bugüne değin kullanmaktan kaçınmazlardı. Hem bu çok pahalı bir malzemedir. Moğollar keselerini fenni işlere ayırmazlar..."

"Atları zorlayalım derim ben," dedi Abdurrahman Gazi.

O esnada yanlarına gelen Sungur Alp, çatılmış köşeli kaşları ve sert hatlarında sağlam bir ifadeyle, "Bunlar eğitimli hayvanlar," diye haykırdı. Sonra kalkanını başının üzerinde biraz daha yükselterek ekledi, "Atlarımız, efendilerinin ne yapmak istediğini kavrar ve biz kararlı olursak eğer, korkularından kurtulurlar! Vakit kaybetmeyelim!"

"Deneyelim!"

İşte son olarak bunu söylediğini anımsıyordu Osman. Ondan sonrası karanlıktı.

V

Sağda solda yatan Moğol cesetleri çekiyordu dikkatini şimdi. İçlerinde kendi adamlarından kimse yoktu. Arkadaşlarından birine dahi zarar gelmişse eğer, bir başına giriştiği bu işten sebep, babası Ertuğrul Gazi ona ne ceza kesse yeriydi kuşkusuz. Üstelik babasından kurtulsa, amcası Dündar Gazi'nin gazabından sıyrılamazdı. Çünkü arkadaşları ve yanlarındaki nökerleri, Kayı boyunun en namlı ve savaşçı oba ve oymak beylerinin evlatlarıydı.

Kaya duvarların gitgide kararan yosunlu çıkıntıları ve iki yandaki, adam boyundan aşkın heyelan tortuları arasından, muhtemel duldaları göz kararı hesapladı. Sonra, adlarının Alban ve Tendü olduklarını öğrendiği düşmanlarını işitmeye çalıştı yeniden. Yakınlarda diğer Çavdarlardan hiç ses yoktu. Umutlandı. Yine de eğitimleri gereği, düşmanın ummadığı bir noktada kıpırtısız olabileceğini biliyordu. Bir süre nefesini dahi tutarak etrafı dinledi.

Aklına, Kayı'nın din ulusu Şeyh Edebali Hazretleri'nin sözleri gelince derin bir rahatlık sardı ruhunu, "Daima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasın. Azminden dönme. Çıktığın yolu, taşıyacağın yükü iyi bil. Her işin gereğini vaktinde yap!"

Hemen ardından, Türkistan'ın piri, Hazreti Türkistan olarak da anılan Ahmet Yesevi Hazretleri'nin, yine Edebali Hazretleri'nden işittiği, içini hareket özlemiyle dolduran ve her daim bir dua gibi tekrarladığı sözlerini anımsadı, "Geyikli Baba, seni diyarı Rum'a saldık, orada yaşayanlarla bir ol, bu ocaktan aldıklarınla orada yeni ocağını tutuştur, gazilik beratını kazan, yüzümüzü güldür, gerçeğimizi bildir. Karacam, Karaca Ahmetim, sen de yürü git Rum ellerine, bir yerde mekanın olsun, her yerde çerağın yansın. Bektaş Velim, Suluca ve Karacahöyük'ü sana yurtluk verdik, oraları ışıt, aydınlat. Sarı Saltuk Mehmedim, sen de Batı'ya yürü git, yedi krallık yerde nam ve şan sahibi ol, İslam'ın adaleti ve büyüklüğünü öğret Batı'da. İşte gideceğiniz yeri bildiniz, gazilerim, erenlerim ve erlerim, varacağınız yer, Diyar-ı Rum'dur! Hazreti Peygamber'in gönlünün çektiği yerdir. Şimdi birer birer revan olun, kırk kapıdan çıkın, kırk kapıdan girin ve ocağımızı tüttürün! Başınız dara düşerse, bilin ki yanınızdayız. Sizleri büyük kafilelerle oba ve boy beyleri takip edecek. Onlar gelene dek, buğday başaklarını yeşertin, yurt tutun, yurtluk tutun!"

*

Yoldaşlarının onu almadan gitmeyeceklerini biliyordu Osman. Derbendin çıkışına yakın bir noktada sezdiği gizli hareketlilik ve

kımıltılar onlara ait olmalıydı. Henüz on beşinde olmasına rağmen zehir gibi gücü hasımlarının ruhlarına işlemiş pençesini uzatarak yerden bir kaya parçası söktü. "Şimdi anlarız," diye mırıldandı kendi kendine ve kayayı, olanca gücüyle karşı yamaca doğru savurdu. Taş, on beş arşın kadar ilerideki kayalıklara tok bir gümbürtü çıkararak düştü. İşe o zaman, tam üstünde bir yerlerde, birilerinin dikkat kesilerek yaylarına ok sürdüklerini işitti.

Bulunduğu gölgelere sığınarak, başını ağır ağır yukarı kaldırdı. Gözlerini kıstı. Bir süre akşamın derin, buğulu maviliğinde beliren yıldızları izledi. Taurus-Boğa takımyıldızının kırmızı gözü Aldebaran'ı görebiliyordu. Babasının detaylarıyla öğrettiği şekilde, Pegasus'un yeşil-turuncu hattı, işte orada, gözlerini yeterince kısarsa eğer, Pegasus'un otuz derece kuzeyinde kıvrılıyordu. Kuğu ve kertenkele takımyıldızlarıysa, kırk beş derecelik bir yay çizerek sokuluyordu bu çizgiye. Düşman, bu ışık yollarının kesiştiği noktanın az berisinde, on arşın kadar yukarısında yiten kayalıklara sinmişti.

"Buradan eve, dört saatlik rahvan yürüyüş mesafesindeyiz," diye düşündü. "Anam Halime, babam Ertuğrul, ağabeylerim Savcı ve Gündüz Alpler merak etmişlerdir şimdi beni. İşte... İşte Şilyak Burcu, Akdeniz'e doğru iniyor, görebiliyorum. Yay burcunun ikizleri Pollux ve Castor ise, ona eski birer dost gibi, mavi mavi ışıyarak yoldaşlık ediyorlar... Bu iyi... Işıltılarının parlaklığı yakında gelecek yağmura delalet."

VI

Düşman, yanına gelmeye cesaret edemediğinden, onu uzaktan avlamaya niyetlenmiş gibiydi. Hava tamamen kararmıştı artık. Endişe, midesini soğuk bir el gibi sıkıp geçti bir an. Sonra, o her zamanki şaşırtıcı cesaretine uygun davrandı, "Hey Tendü! Tendü!"

Birilerinin kımıldandığını işitti.

"Tendü!"

Sessizlik...

"Beni duyduğunu biliyorum. Alban yanında mı?"

Sessizlik...

"Size iyi birer teklifim var."

"Kimsin?"

Osman sesi tanıdı, "Alban sen misin?"

"Kim soruyor?"

"Bir dost!"

"Benim bu topraklarda dostum yok."

"Pek fena... Bu ülkelerde sırtını dayayacak birkaç iyi dostun, eşiğine sığınacak en az bir tane arkadaşın yoksa, ömrün fazla uzun olmaz!"

"Bırak boş lakırdıyı. Bileğim ve kılıcım yeter bana. Seçtiği hayatı kaldıramayacak olanlar düşünsün! Hem sen kimsin? Ne istiyorsun? Adımı ne bilirsin?"

"Etrafınız kuşatıldı Alban! Senin de, yanındaki Tendü'nün de işiniz bitmek üzere. Ama akıllı olursanız eğer, bu işten sıyırabilirim sizi... Elinizi kolunuzu sallayarak çeker gidersiniz. Aksi halde bileğin de kılıcın da bir işe yaramaz!"

"Sen kim oluyorsun da?"

"Yaşamak istiyor musun köpek, buna cevap ver sen!"

Ses tonundaki karanlık ve tekinsiz ton, muhatabını duraksattı. Bunu olumlu bir cevap olarak kabul eden Osman, "O halde az bekle!" dedi. Ardından dişlerinin arasından uzun, tiz bir ıslık çaldı. Karanlığın içinde, kaya duvarlardan yankılanarak dağıldı ses. Bir dakika içinde yoldaşlarının bulunduğu taraftan da karşılığı işitildi. "Kara Osman Alp!" sedaları sardı dört bir yanı. Meraktan çıldırmış olmalıydılar.

*

Çok geçmeden, uçurumların üzerinde üçlü donanma ateşleri yakılmaya başlamıştı. Bu, sert muharebeler esnasında uygulanan bir Kayı boyu usulüydü. Gece, sancaklar ve tuğlar görülemeyeceği için,

donanma ateşleri, üçü bir araya getirilerek tutuşturulur ve emniyet durumu, uzak düşmüş, zorda kalmış yoldaşlarına bu şekilde haber verilirdi.

"Neler dönüyor Osman Alp? Uslu dur bitiririm," diye seslendi yukardan Alban.

"Eh kim olduğumu öğrendiniz!"

"Öğrendik. Demek hemen altımızda durmuş bizi dinlerdin!"

"Kendinizi kandırmayın Alban. Sizin korkak Moğol çapulcuları dağılıp gitmişler..."

"Sen öyle san kötü Türkmen. Yanımda on tane tepeden tırnağa zırhlı ve silahlı adamım var benim. Her biri insan ejderhası birer canavar... Yüz kişiyi bir anda bozarız!"

Osman, neşeli zamanlardakini andıran bir kahkaha attı, "Öyle mi? O halde neden gelip beni almıyorsunuz? Bugünün en kıymetli ganimeti ben değil miyim? Hem kendin zahmet etme, sözde ejderha adamlarından biri dahi yeter. Yaralıyım. Biri sapanıyla kafamı koparıyordu az daha."

Alban'ın kahkahası işitildi, "O bendim Osmancık... Seni tanıdım... Küheylanının üzerinde duruşundan, kalın omuzların ve boğa gibi boynundan, koca, namlı pençelerinden derhal tanıdım... Ne o gizlenebileceğini mi sanmıştın?"

"İyi ya Alban, Tendü'yü gönder en azından. Kandaşımdır. O alsın beni!"

Sessizlik...

"Duyamadım Alban!"

"Az bekle hele, birazdan yanında biterim Türkmen çobanı."

"Hele kımılda. Hele kımılda da namlı kemankeşlerimize yerini belli et! Biz yetmiş kişi varız, Mikhael Kosses de, yanında yüz elli atlıyla erişti. Siz ise yüzden azsınız... Bundan sonrasını siz düşünün gayrı."

"Kosses mi dedin? Şu Paleolog soyundan gelen asil mi?"

"Beli."

"Numara yapıyorsun Türkmen. Kosses'in birliklerini siz gelmeden birkaç saat önce dağıttık. Şimdi babasının dizleri dibinde ağlayıp sızlanmaya gidiyordur. Hatta kaçtıkları hızla devam etmişlerse eğer, varmış bile olabilirler. Hem Mikhael daha ağzı süt kokan bir çocuk sayılır Kara Osman. Aynı yaşta olabilirsiniz ama senin kumaşın farklı. Bizim gibi yedi düveli titretmiş iki savaşçı karşısındaki cüretinden belli bu. Ama Mikhael gibi ürkek bir velet, ömürleri savaş meydanlarında geçmiş bizim emsal tecrübeli askerlerle yüzleşemez!"

"Kendine bu kadar güvenmen, akılsızlığından Moğol. Sizinkiler savuştular ve orada, nökerin Tendü'yle birlikte bir kovuğa sığınıp kaldın! Bir adım dahi atacak cesaretin yok! Sen evvela bu gerçekle yüzleşsen iyi edersin! Ve şunu düşün Alban! Kosses geri dönmemiş olsaydı eğer, sizinkiler nasıl kolayca cayıp kaçtılar?"

"Ben de bunu anlayamıyorum ya Osman Alp... Üstelik benzer bir durum senin için de geçerli. Biz burada yalnızsak eğer, neden sizinkiler gelip seni kurtarmıyor, bizi de esir almıyorlar?"

VI

Karşı uçurumlardaki donanma ateşleri, çok geçmeden bir anız yangını gibi yayılmış, Osman'ın yaslandığı yamaçların üzerinde de belirmişti. Alban'ın sesi, bu kez belirgin şekilde tedirgindi, "Osmancık!"

"Kara Osman Alp demeni tercih ederim!"

"Kara Osman Alp!"

"Söyle Alban!"

"Teklifin nedir?"

"Anlaşırız elbet."

"Fakat bizler fakir kılıç ehliyiz Kara Osman. Yanımızda değil altını gümüş, kalp para dahi bulunmaz."

"Altın gümüş değil istediğim."

"Nedir?"

"Barutunuz var mıdır?"

Kısa, tereddütlü bir sessizlik oldu, "Vardır biraz ama küçük bir kese kadar yalnızca. Onu da tehlike anında parlatır, sefil cisimlerimizi perdeler, kirişi kolayca kırmaya bakarız. İşine yarayacağını sanmam..."

"Fena..."

"Ama onun yanında, seni ilgilendirecek bazı bilgilerim var... Bilgiden daha büyük bir güç olamaz... Düşmanlarının dahi minnetini kazandıracak olan bilgidir genç Kara Osman. Bunu sakın ama sakın unutma!"

"Doğru söyledin Alban. Ne tür bilgiler bunlar?"

"Duyumlar... Ama sağlam duyumlar!"

"Duyumlar demek," dedi keyifli bir sesle Osman. "Çavdarları belirli bir konak yerinde yakalayıp atları geri alabilir miyiz peki? Öyle inanıyorum ki sende bunun bilgisi de mevcuttur."

"Beli, bunu da konuşabiliriz."

"Pekala. Birazdan sizi almaya gelecek olanları silahsız karşılayacaksınız. Tertip kurmayın, kaçmaya da yeltenmeyin! Aksi halde kellerinizi mızraklarımızın ucunda bilin! Şimdi buradan çıkacak ve elimi kolumu sallayarak arkadaşlarımın yanına döneceğim, hamle ederseniz bitersiniz, demedi demeyin!"

Kara Osman, uzun bir ıslık daha çalarak bulunduğu kuytudan ayrıldı. Bir saat içinde, aralarında Mikhael Kosses'in de bulunduğu yoldaşlarıyla kucaklaşmış, yaralarını sardırmış ve onlardan son bilgileri almıştı.

Mikhael, Abdurrahman Gazi'nin çıkardığı Kayı askerleri tarafından geri çevrilmese gerçekten de süratle çekildiği Harmankaya yolunu yarılamış olacaktı. Epey kayıp vermiş, yüz kişilik Moğol birliği karşısında iki yüz elli süvarisine rağmen tutunmayı başaramamıştı. Konuşurken ellerinin ikircimli jestleri ve sürekli eğik kızıla çalan yüzü, utancını apaçık ifade ediyordu.

Fakat Türkmenlerin kısa süre sonra yetiştiklerini ve üstüne üstlük pusulandıklarını işitince süratle geri dönmüştü Mikhael. Kayıplarına rağmen omuz omuza veren iki güç, Moğol eşkıyasını tutundukları